

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG THƯỜNG XUYÊN CHO GIÁO VIÊN TRUNG HỌC

CAO THỊ THÚY DIỄM (*)

TÓM TẮT: *Bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên trung học là hoạt động thường niên của năm học. Đây là hoạt động rất có ý nghĩa trong công tác bồi dưỡng cho giáo viên, giúp giáo viên bổ sung thêm những kiến thức, những chủ trương mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo, đồng thời giúp giáo viên phát triển năng lực giảng dạy của mỗi cá nhân. Để công tác bồi dưỡng thường xuyên mang lại hiệu quả cao, tác giả xin đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ giáo viên của bậc trung học, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo hiện nay.*

Từ khóa: *bồi dưỡng thường xuyên, giáo viên, trung học.*

ABSTRACT: *Regular retraining for secondary school teachers is an annual activity of the school year. This activity is very significant in fostering the work of teachers and help teachers supplement the knowledge, the new policy of the Ministry of Education and Training, and help teachers develop teaching capacity of each individual. To work regular retraining bring high efficiency, the author propose a number of measures to improve the quality of regular refresher courses for teachers of high school, meet the requirements of education reform and current training.*

Key words: *frequent training, teachers, high school.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong chiến lược phát triển giáo dục thì giáo dục phổ thông được xem là nền tảng của hệ thống giáo dục quốc dân, (Báo mới Giáo dục phổ thông - nền tảng cơ bản của giáo dục quốc dân) để nâng cao chất lượng giáo dục phổ thông đáp ứng yêu cầu đổi mới theo chỉ đạo của tinh thần Nghị quyết Trung ương 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 thì cần đổi mới nhiều khía cạnh. Một trong những nhân tố quyết định chất lượng giáo dục ở bậc trung học là đội ngũ giáo viên. Chính vì thế, Đảng và Nhà nước luôn chú trọng đến công tác xây dựng và phát triển đội ngũ ấy. Công tác bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ giáo viên bậc trung học là một trong những nội dung đang được chú trọng hiện nay. Nhằm giúp giáo viên cập nhật các kiến thức về chính trị, kinh tế - xã hội, phát triển năng lực tự học của

giáo viên, hàng năm Bộ Giáo dục và Đào tạo đều ban hành kế hoạch bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên bậc trung học và triển khai thực hiện tới các sở, trường. Tuy nhiên, làm thế nào để nâng cao chất lượng bồi dưỡng thường xuyên đáp ứng yêu cầu đổi mới là vấn đề đặt ra và cần được quan tâm đặc biệt.

2. CÁC VẤN ĐỀ CHUNG VỀ BỒI DƯỠNG THƯỜNG XUYÊN

Bồi dưỡng thường xuyên nhằm mục đích phát triển năng lực tự học, tự bồi dưỡng cho giáo viên, giúp giáo viên cập nhật các kiến thức mới để phát triển năng lực giảng dạy của mình. Thông qua bồi dưỡng thường xuyên, giáo viên không những tích lũy vốn kiến thức chuyên môn phục vụ cho công tác giảng dạy mà còn vận dụng những kiến thức mới được cập nhật trong các nội dung bồi

(*) Thạc sĩ. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

dưỡng thường xuyên vào trong quá trình giảng dạy.

Nội dung bồi dưỡng thường xuyên được quy định tại Thông tư 26/2012/TT-BGDĐT ngày 10/7/2012 được phân ra thành 03 nội dung chính: nội dung bồi dưỡng đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ năm học theo cấp học (30 tiết/năm), nội dung bồi dưỡng đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ phát triển giáo dục địa phương theo năm học (30 tiết/năm) và nội dung bồi dưỡng đáp ứng nhu cầu phát triển nghề nghiệp liên tục của giáo viên (60 tiết/năm). Theo Quy định tại Thông tư thì: việc triển khai công tác bồi dưỡng thường xuyên được thực hiện kết hợp từ nhiều góc độ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Sở Giáo dục và Đào tạo và Phòng Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo các nội dung bắt buộc nhằm phát triển giáo dục của ngành, địa phương nhưng bên cạnh đó giáo viên vẫn được đề xuất và lựa chọn nội dung bồi dưỡng thường xuyên trong phần tự chọn theo nhu cầu phát triển chuyên môn liên tục của mỗi cá nhân. Hình thức bồi dưỡng thường xuyên cũng được đa dạng hóa với nhiều hình thức: hình thức bồi dưỡng tập trung, hình thức bồi dưỡng tự học của giáo viên kết hợp với các sinh hoạt tập thể về chuyên môn, nghiệp vụ tại tổ bộ môn của nhà trường, liên trường hoặc cụm trường, bồi dưỡng qua mạng internet... tùy theo điều kiện thực tế của từng trường và từng địa phương mà các đơn vị lựa chọn hình thức cho phù hợp với đơn vị mình.

Cùng với những quy định về nội dung, thời lượng, hình thức bồi dưỡng, tài liệu bồi dưỡng thường xuyên,... thì công tác đánh giá kết quả bồi dưỡng thường xuyên của giáo viên cũng được đổi mới so với những năm trước đây. Việc đánh giá có thể thực hiện khi giáo viên kết thúc bồi dưỡng thường xuyên, cũng có thể đánh giá cả quá trình vận dụng kiến thức bồi dưỡng thường xuyên vào trong quá trình dạy học. Các hình thức đánh

giá và thang điểm cụ thể được quy định tại mục 1, 2, Điều 13. Phương thức đánh giá kết quả bồi dưỡng thường xuyên của Thông tư. Sau quá trình đánh giá, giáo viên được cấp chứng nhận và công nhận kết quả bồi dưỡng thường xuyên của mình, kết quả này sẽ được lưu vào hồ sơ giáo viên và là căn cứ để nhà trường xét các danh hiệu thi đua, xếp loại giáo viên,... Đây cũng là cơ sở pháp lý để mỗi giáo viên có ý thức phấn đấu hơn trong công tác bồi dưỡng thường xuyên của bản thân để đạt được kết quả cao nhất.

3. VÀI NÉT VỀ THỰC TRẠNG BỒI DƯỠNG THƯỜNG XUYÊN HIỆN NAY

Về kết quả bồi dưỡng thường xuyên, Báo cáo tổng kết thực hiện chương trình bồi dưỡng thường xuyên chu kỳ II, III cho giáo viên mầm non, phổ thông (2009) của Bộ Giáo dục và Đào tạo cho thấy: "... bên cạnh những kết quả đáng khích lệ đã đạt được, công tác bồi dưỡng giáo viên trong các chu kỳ này cũng bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập, nhất là về chất lượng bồi dưỡng" (Nguyễn Thị Thu Thủy, Bộ Giáo dục và Đào tạo). Có nhiều nguyên nhân ảnh hưởng đến chất lượng bồi dưỡng thường xuyên như việc tập huấn đội ngũ báo cáo viên, hình thức bồi dưỡng, ý thức của người học, việc kiểm tra, giám sát... Qua khảo sát một số trường thuộc địa bàn tỉnh Bến Tre, Bình Dương, và Thành phố Hồ Chí Minh thì tác giả nhận thấy: phần lớn việc bồi dưỡng thường xuyên tại các đơn vị theo hai hình thức là tập trung và tự học. Mỗi hình thức đều có mặt mạnh, mặt yếu của nó nhưng để chất lượng bồi dưỡng thường xuyên ngày càng nâng cao thì hình thức bồi dưỡng thường xuyên cần thực hiện như thế nào là tốt nhất? Đó là vấn đề chúng ta cần quan tâm. Mặt khác, cũng qua trao đổi với một số cán bộ giáo viên tại các trường trên các địa bàn trên, tác giả nhận thấy nhận thức của giáo viên về tầm quan trọng của công tác bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên chưa cao. Phần lớn giáo

viên chỉ xem hoạt động này là hoạt động thường niên của năm học, chưa quan tâm nhiều đến hoạt động này, việc học bồi dưỡng thường xuyên còn mang tính sao chép nhiều. Giáo viên chưa tích cực, chủ động trong công tác bồi dưỡng thường xuyên tại đơn vị mình. Cũng theo đánh giá chung thực trạng công tác quản lý bồi dưỡng thường xuyên trong luận văn của Ngô Anh Hải thì nhận thức giáo viên về tầm quan trọng của bồi dưỡng thường xuyên chưa cao, kế hoạch bồi dưỡng thường xuyên chưa sâu sát, chưa cụ thể và chưa hướng dẫn cụ thể giáo viên kịp thời đối với việc tự học bồi dưỡng thường xuyên... (Ngô Anh Hải, 2012, tr. 12). Bên cạnh đó, một trong những nguyên nhân có tác động trực tiếp đến chất lượng bồi dưỡng giáo viên chính là đội ngũ báo cáo viên (từ báo cáo viên cốt cán ở trung ương đến các lớp bồi dưỡng đại trà cho giáo viên tại các địa phương). Đây là nhân tố góp phần không nhỏ trong kết quả bồi dưỡng thường xuyên cho đơn vị... Chính vì vậy, công tác bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên bậc trung học được thực hiện nhiều năm qua nhưng tầm quan trọng cũng như vai trò của hoạt động này vẫn chưa được chú trọng nhiều. Việc chỉ đạo công tác bồi dưỡng thường xuyên cũng như khuyến khích và kiểm tra công tác bồi dưỡng thường xuyên của từng cá nhân giáo viên chưa sâu sát. Việc tự học, tự nghiên cứu của đội ngũ giáo viên chưa cao, chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới.

4. GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG THƯỜNG XUYÊN CHO GIÁO VIÊN TRUNG HỌC

1) *Nâng cao nhận thức của giáo viên về tầm quan trọng của bồi dưỡng thường xuyên.* Hiện nay, việc bồi dưỡng thường xuyên chưa được chú trọng trong đội ngũ giáo viên, vì thế chất lượng về bồi dưỡng thường xuyên chưa cao. Nhà trường cần thay đổi cách quản lý đối với công tác bồi dưỡng

thường xuyên. Tổ chức cho giáo viên học tập các Nghị quyết, chỉ thị của Bộ Giáo dục và Đào tạo về tầm quan trọng của công tác bồi dưỡng thường xuyên như Công văn 297/NGCBQLGD-NG ngày 18/3/2016 về việc hướng dẫn triển khai công tác bồi dưỡng thường xuyên năm học 2016-2017, Thông tư 26/2012/TT-BGDĐT ngày 10/7/2012 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Quy chế bồi dưỡng thường xuyên giáo viên mầm non, phổ thông và giáo dục thường xuyên, Thông tư số 31/2011/TT-BGDĐT ngày 08/8/2011 ban hành chương trình bồi dưỡng thường xuyên giáo viên trung học cơ sở, các chỉ đạo về bồi dưỡng thường xuyên của các Sở Giáo dục và Đào tạo hàng năm. Tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn cấp trường, và tổ về các nội dung bồi dưỡng thường xuyên trong chương trình năm học. Nhà trường cần làm rõ vị trí, tầm quan trọng của công tác bồi dưỡng thường xuyên đối với công tác giảng dạy của giáo viên. Mỗi cán bộ giáo viên khi nhận thức được đầy đủ tầm quan trọng của công tác bồi dưỡng thường xuyên sẽ có động lực phấn đấu hơn trong công tác tự bồi dưỡng thường xuyên của mình và có tinh thần tích cực tham gia học bồi dưỡng thường xuyên một cách có hiệu quả.

2) *Chú trọng việc xây dựng đội ngũ báo cáo viên.* Việc bồi dưỡng thường xuyên được thực hiện với nhiều hình thức. Đối với hình thức bồi dưỡng thường xuyên tập trung, để nâng cao chất lượng bồi dưỡng thường xuyên các đơn vị cần chú trọng bồi dưỡng đội ngũ báo cáo viên. Đội ngũ là nhân tố quyết định chất lượng của bồi dưỡng thường xuyên, vì thế các cơ quan chủ quản cần tổ chức bồi dưỡng cho đội ngũ báo cáo viên thật chu đáo, thông thạo các chuyên đề mà đội ngũ báo cáo viên sẽ đảm trách sau này. Lựa chọn đội ngũ báo cáo viên phải là những cá nhân có trình độ chuyên môn cao, tích cực, có nhiều kinh nghiệm để tham dự các đợt tập huấn về các chuyên đề bồi

dưỡng thường xuyên nhằm nâng cao chất lượng bồi dưỡng thường xuyên.

3) *Xây dựng kế hoạch tổng thể bồi dưỡng thường xuyên của đơn vị.* Hàng năm, theo chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Sở Giáo dục và Đào tạo, mỗi đơn vị cần lên kế hoạch tổng thể về thời gian bồi dưỡng thường xuyên của đơn vị để mỗi cán bộ giáo viên biết và từ đó có định hướng xây dựng kế hoạch riêng cho bản thân. Kế hoạch tổng thể cần thể hiện rõ các giai đoạn, thời gian hoàn thành của mỗi phần, có mục tiêu rõ ràng và các tiêu chí đánh giá về các nội dung bồi dưỡng thường xuyên,... Đây là “kim chỉ nam” cho giáo viên để họ phấn đấu hoàn thành tốt các mục tiêu đã đề ra trong kế hoạch tổng thể. Đồng thời, đây cũng là cơ sở để nhà trường theo dõi và đánh giá các hoạt động của giáo viên. Kế hoạch càng cụ thể, rõ ràng thì hiệu quả công việc càng cao.

4) *Áp dụng nhiều hình thức bồi dưỡng thường xuyên.* Bên cạnh hình thức học tập trung thì nhà trường cần khuyến khích giáo viên tự bồi dưỡng cho bản thân bằng nhiều hình thức khác nhau như: học qua mạng internet, bồi dưỡng thông qua sinh hoạt tổ chuyên môn, sinh hoạt nhóm, các chuyên đề, tự bồi dưỡng,... trong đó nhà trường cần nhấn mạnh vai trò của hình thức tự bồi dưỡng, tự học. Mỗi cá nhân giáo viên cần cố gắng bồi dưỡng thêm kiến thức cho bản thân thông qua sách, báo, các tài liệu bồi dưỡng được phát hành. Hiệu trưởng cần xem xét nội dung bồi dưỡng thường xuyên và đặc điểm của đa số giáo viên mà quyết định chọn hình thức bồi dưỡng thường xuyên cho phù hợp. Việc lựa chọn hình thức bồi dưỡng thường xuyên ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng bồi dưỡng thường xuyên. Hiệu trưởng cần phát huy vai trò của tổ chuyên môn trong nhà trường, tổ chức các chuyên đề và hội thi giữa các tổ về nội dung bồi dưỡng thường xuyên để mỗi cá nhân giáo viên phát huy tối

đa vai trò của mình, từng bước chiếm lĩnh và tích lũy tri thức.

5) *Tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá bồi dưỡng thường xuyên của giáo viên.* Nhà trường cần xây dựng tiêu chí đánh giá rõ ràng, cụ thể, thiết thực, đảm bảo tính công bằng, dân chủ, phù hợp với định hướng đổi mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo để tiến hành kiểm tra, đánh giá giáo viên. Nhà trường cần lên kế hoạch kiểm tra, đánh giá cụ thể và tăng cường công tác kiểm tra bồi dưỡng thường xuyên của cá nhân giáo viên. Tổ chức đa dạng nhiều hình thức kiểm tra, đánh giá nhằm nắm bắt tình hình bồi dưỡng thường xuyên của từng cá nhân giáo viên để từ đó có biện pháp nhắc nhở hay chỉ đạo cho phù hợp. Hiệu trưởng cần yêu cầu các tổ chuyên môn thực hiện báo cáo kết quả thường xuyên của tổ mình sau mỗi đợt bồi dưỡng. Nhà trường có thể tổ chức kiểm tra bằng hình thức thi đua giữa các tổ về việc ứng dụng các kiến thức của nội dung bồi dưỡng thường xuyên vào trong bài giảng,... Đây là động tác nhằm khuyến khích tinh thần tự giác tham gia bồi dưỡng của giáo viên, từng bước nâng cao chất lượng của công tác bồi dưỡng thường xuyên tại đơn vị.

6) *Tư vấn, hướng dẫn giáo viên lựa chọn chủ đề bồi dưỡng thường xuyên phù hợp.* Trong các chuyên đề bồi dưỡng thường xuyên thì chuyên đề tự chọn nhằm phát triển nhu cầu, phát triển năng lực nghề nghiệp của giáo viên (60 tiết/năm) chiếm thời lượng khá lớn, bao gồm rất nhiều môđun. Việc hướng dẫn, tư vấn cho giáo viên lựa chọn chủ đề thiết thực, phù hợp với chuyên môn và yêu cầu bồi dưỡng là rất quan trọng. Điều này không những giúp ích cho giáo viên trong quá trình bổ sung các kiến thức phục vụ cho công tác giảng dạy mà còn giúp giáo viên nâng cao năng lực chuyên môn của cá nhân. Vì vậy, hằng năm với các chủ đề bồi dưỡng thường xuyên của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nhà trường cần tổ chức một buổi để

trao đổi, gợi ý những chủ đề có liên quan đến chủ đề bồi dưỡng thường xuyên của năm học ấy. Điều này có ý nghĩa rất lớn trong việc giáo viên lựa chọn các chủ đề bồi dưỡng. Và đây cũng là một trong những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng bồi dưỡng thường xuyên của đơn vị nói chung và cá nhân giáo viên nói riêng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nghị quyết 29-NQ/TW Hội nghị Trung ương VIII (Khóa IX) về *Đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo*.
2. Thông tư 26/2012/TT-BGDĐT ban hành *Quy chế bồi dưỡng thường xuyên giáo viên mầm non, phổ thông và giáo dục thường xuyên* ngày 10/7/2012 của Bộ Giáo dục và Đào tạo.
3. Công văn số 959/NGCBQLGD-NG ngày 30/9/2015 của *Cục nhà giáo và Cán bộ quản lý cơ sở giáo dục về một số lưu ý trong công tác bồi dưỡng thường xuyên*.
4. Công văn số 297/NGCBQLGD-NG ngày 18/3/2016 về *việc Hướng dẫn triển khai công tác bồi dưỡng thường xuyên năm học 2016-2017*.
5. Nguyễn Thị Thu Thủy (Bộ Giáo dục và Đào tạo), "*Một số vấn đề về phương thức bồi dưỡng thường xuyên giáo viên phổ thông*".
6. Ngô Anh Hải (2012), Luận văn Thạc sĩ "*Biện pháp quản lý công tác bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên các trường trung học phổ thông tại huyện Mộ Đức, tỉnh Quảng Ngãi*".

Ngày nhận bài: 26/5/2016. Ngày biên tập xong: 25/8/2016. Duyệt đăng: 06/9/2016